نگاه

انتخابات ریاست‌جمهوری آمریکا و ایران

حسن فتحی . روزنامه‌نگار

● رقابت‌های درون‌حزبی آمریکا برای مشخص‌شدن کاندیداهای دو حزب دموکرات و جمهوری‌خواه در ایالات مختلف این کشور در حال برگزاری است. اگرچه باید راهی طولانی برای راهیابی یکی از کاندیداهای دموکرات یا جمهوری‌خواه به کاخ سفید طی شود اما این واقعیتی انکارناپذیر است که باراک اوبامای دموکرات باید پس از هشت سال جای خود را به رئیس‌جمهور جدیدی بدهد.

در سال‌های گذشته خصوصا پس از استقرار جمهوری اسلامی در ایران، همواره یکی از مسائلی که از سوی کاندیداهای ریاست‌جمهوری آمریکا مورد توجه و مناقشه بوده رابطه واشنگتن با تهران بوده است. به همین دلیل در دوره کنونی نیز یکی از بحث‌های داغ میان کاندیداهای دموکرات و جمهوری‌خواه، موضوع ایران و چگونگی رابطه با تهران است که طرفداران و مخالفانی دارد. به‌طوری که دموکرات‌ها خصوصا خانم کلینتون بر استمرار سیاست باراک اوباما در قبال ایران تأکید دارند درحالی‌که جمهوری‌خواهان به نفی آن پرداخته و هرگونه تعامل با ایران را خصوصا در ارتباط با برنامه هسته‌ای و برجام به چالش کشیده و نفی می‌کنند.

هرچند این مسئله را می‌توان نوعی رقابت حزبی و داخلی آمریکا برای جلب حمایت لابی طرفداران اسرائیل و عربستان و کمک‌های مالی آنها به حساب آورد اما نیاز به ذکر این مسئله است که امروزه ایران خصوصا پس از برجام در موقعیتی قرار گرفته که به‌هیچ‌وجه قابل چشم پوشی نبوده و نمی‌توان آن را در معادلات بین‌المللی و منطقه‌ای نادیده گرفت. زیرا پروژه ایران‌هراسی که سال‌ها به آن دامن زده می‌شد پس از برجام ناکام مانده و خریداری ندارد بنابراین آنچه در این مقطع اهمیت دارد تعامل و هم‌فکری با تهران است که جهانیان بر آن تأکید می‌کنند. این تغییر دیدگاه را در مذاکرات صلح سوریه مشاهده می‌کنیم.

رابطه سیاسی ایران و آمریکا از سال ۱۸۸۳ میلادی آغاز شده و در این سال‌ها خصوصا پس از جنگ دوم جهانی رابطه دو کشور با فرازونشیب بسیار همراه بوده است. در سال‌های اخیر نیز دیوار بی‌اعتمادی لطمه اساسی به روابط دو کشور وارد آورده و آن را بیش از پیش متلاطم کرد. این وضعیت در زمان ریاست جمهوری دموکرات‌ها و جمهوری‌خواهان استمرار داشته به‌طوری که هم جمهوری‌خواهان و هم دموکرات‌ها از تحریم‌های ضد ایرانی حمایت کرده و بر آن مهر تأیید زدند. هرچند امروزه برخی کاندیداهای دموکرات دیدگاهی متفاوت با جمهوری‌خواهان دارند اما در تمامی این مدت که ایران با تحریم مواجه بود، دو حزب از مقابله با ایران جانبداری می‌کردند. به همین دلیل نمی‌توان یکی را بهتر یا بدتر از دیگری دانست زیرا آنچه برای آنها اهمیت دارد در حقیقت منافع ملی است که سرلوحه فعالیت‌ها و تفکر آنها است.

به‌طورمثال در جریان جنگ دوم جهانی به دستور روزولت، رئیس‌جمهور دموکرات آمریکا ارتش این کشور در اشغال ایران همراه با ارتش‌های شوروی و بریتانیا مشارکت کرد ولی رئیس‌جمهور بعدی، هری ترومن که او هم از حزب دموکرات بود، زمانی که ارتش سرخ شوروی از تخلیه ایران خودداری می‌کرد، اقدام به تهدید استالین برای خارج‌کردن نیروهایش از ایران کرد تا مانع تجزیه ایران شود. همچنین پس از ماجرای گروگان‌گیری، نظامیان آمریکا با هدف آزادسازی گروگان‌ها به دستور کارتر دموکرات به ایران حمله کردند که در طبس ناکام ماند و همین گروگان‌ها در زمان ریاست‌جمهوری ریگان جمهوری‌خواه آزاد شدند و به کشور خود بازگشتند. این نمونه‌ها گویای این واقعیت است که رابطه کاخ سفید با کشورهای مختلف براساس منافع ملی آمریکا تعریف و توسعه‌یافته یا محدود می‌شود؛ به‌طور مثال ایران در زمان ریاست‌جمهوری کارتر دموکرات با تحریم آمریکا مواجه می‌شود و سال‌ها بعد با ریاست‌جمهوری اوبامای دموکرات پس از برجام و توافق وین تحریم‌ها لغو می‌شود. اگرچه مسئله ایران از سوی کاندیداهای دموکرات و جمهوری‌خواه موردتوجه قرار گرفته و حتی به یکی از نزاع‌های انتخاباتی آمریکا تبدیل شده ولی نباید فریب این ادعا را خورد که دموکرات‌ها بهتر هستند یا جمهوری‌خواهان جنگ‌طلب. در این میان ایران باید به منافع ملی خود فکر و با ترسیم نقشه راه سعی کند از موقعیت به‌دست‌آمده پس از برجام به نحو احسن بهره گرفته و استقلال خود را به رخ جهانیان بکشد. جورج بوش پدر که سال‌ها ریاست سازمان سیا، معاونت ریاست جمهوری و ریاست‌جمهوری آمریکا را عهده‌دار بوده، درباره رئیس‌جمهور این کشور می‌گوید «ما نمی‌خواهیم یک سخنران ماهر انتخاب کنیم. ما سعی می‌کنیم فردی را انتخاب کنیم که بتواند در این کشور اعتماد و اطمینان به وجود آورد و آن را اداره کند».

نقش انگلیسی‌ها در قتل «گریبایدوف»

ایرنا: «نیکیتا میخالکوف»، رئیس اتحادیه سینماتوگرافی روسیه، اعلام کرد: اسناد وزارت خارجه روسیه ثابت می‌کند انگلیسی‌ها با سوءاستفاده از تندخویی‌ها و جاه‌طلبی‌های «الکساندر گریبایدوف» (دیپلمات روس زمان قاجار) او را به مرحله‌ای رساندند که راه فراری از مرگ نداشت. خبرگزاری اسپوتنیک به نقل از کارگردان شهیر روسیه که درصدد ساخت فیلم شخصیت روسی عامل انعقاد قرارداد ترکمانچای است، گزارش داد: ممکن است تصویربرداری واقعی فیلم زندگی و مرگ «الکساندر گریبایدوف»، دیپلمات روس که قرار بود در ترکیه انجام گیرد، به تهران منتقل شود. رئیس اتحادیه گفته احتمال دارد تصویربرداری این فیلم را در ایران انجام بدهد و با مهدی سنایی، سفیر ایران نیز دراین‌باره گفت‌وگو کرده است. میخالکوف گفته در جریان نوشتن سناریو که پنج سال طول کشیده است، اسناد فوق‌العاده جالبی از جمله در آرشیو وزارت امور خارجه فدراسیون روسیه به دست آمد. برای مثال ثابت کردیم «مسلمانان خشمگین»، مسبب قتل گریبایدوف نبودند، بلکه این قتل سیاسی خونسردانه ازسوی انگلیسی‌ها طراحی و اجرا شد. «گریبایدوف مانعی در راه ابریشم» بود و آنها از تمام خصوصیات اخلاقی دیپلمات روس مانند تندخویی، جاه‌طلبی و حسادت معینی به پوشکین سوءاستفاده کردند و او را به لحظه‌ای رساندند که دیگر راه خروجی وجود نداشت و به قتل رسید». گریبایدوف، دیپلمات، نظامی، نمایش‌نامه‌نویس و طنزنگار روس به‌علت نادیده‌گرفتن تعهدات دیپلماتیک خود در مقابل کشور میزبان، شهرت بدی در ایران پیدا کرده بود. وزیر مختار ۳۴ساله روس مقیم تهران در زمان فتحعلی‌شاه قاجار، ۲۵ بهمن ۱۲۰۷ هجری شمسی در جریان حمله گروهی معترض به رفتارها و دخالت‌های آشکار او در امور داخلی ایران به سفارت روسیه که هنوز ابعاد کامل آن رازگشایی نشده است، کشته شد.

دیپلمات مقتول روس که با رفتارهایش سبب بروز بحران و کشته‌شدن چندین نفر از ایرانیان و روس‌ها در سفارت شد، سال‌ها در تفلیس مأمور تماس با ایران بود و پیش‌نویس قرارداد ترکمانچای را پس از امضای فتحعلی‌شاه به سن‌پترزبورگ برد و به تزار وقت (نیکلای اول) داد. گریبایدوف پس از دادن قرارداد ترکمانچای به تزار، از جانب او به سمت سفیر روسیه (وزیر مختار وقت) در تهران منصوب شد.

یک ایرانی‌الاصل سفیر آمریکا در سوئد

شرق: واشنگتن، اولین سفیر زن را در استکهلم منصوب کرد، اما این سفیر یک ویژگی دیگر هم دارد؛ آزیتا راجی، یک ایرانی‌الاصل است که سفیر آمریکا در سوئد شده است. واشنگتن در حالی یک سفیر ایرانی‌الاصل را به این کشور اروپایی فرستاده که جریان‌های سیاسی داخل این کشور هنوز بر سر صدور ویزا برای ایرانیان درگیر است. گروهی از سناتورهای آمریکایی خواستار قائل‌شدن استثنا در اجرای قانون محدودیت‌های جدید برای سفر شهروندان دوتابعیتی اروپا به این کشور شده‌اند و برخی دیگر همچنان اصرار دارند سختگیری‌های بیشتری در این زمینه اجرا شود. سفیر جدید واشنگتن اما سابقه شگفت‌انگیزی دارد. او را به‌عنوان یک بانکدار سابق می‌شناسند. کاخ سفید او را متخصص امور راهبردی در بازرگانی معرفی می‌کند که تجربه بین‌المللی و اجرائی در امور مالی و بازار جهانی دارد و در چندین بانک، مؤسسه مالی و اقتصادی عضو هیأت‌مدیره بوده است. آزیتا راجی، در تهران متولد شده و سال‌های نخست زندگی‌اش را در ایران گذرانده است، دانش‌آموخته لوزان سوئیس است و از ۱۷سالگی راهی آمریکا شده است. او تا پیش از این انتصاب، همراه همسرش در شمال کالیفرنیا زندگی می‌کرد و پنج فرزند و شش نوه دارد.

آزیتا راجی از حامیان مالی اوباما در انتخابات گذشته بوده است

مخالفت ۵۰۰ روزه هسته‌ای

آزیتا راجی ۵۰۰ روز پیش (آبان ۹۳) از سوی باراک اوباما به سنا پیشنهاد شده بود اما آنها بالاخره روز جمعه صلاحیت او را تأیید کردند. علت این تأخیر مخالفت سناتور تد کروز، از نامزدهای جمهوری‌خواهان در انتخابات ریاست‌جمهوری آمریکا بوده که با بی‌توجهی اوباما مجبور شد شرطش را عوض کند. کروز سناتور جمهوری‌خواه از ایالت تگزاس که این‌روزها در رقابت انتخاباتی است و تلاش می‌کند نامزد حزبش در انتخابات ریاست‌جمهوری شود، گفته بود به شرطی از مخالفتش دست می‌کشد که دولت آمریکا جلوی تصویب توافق هسته‌ای ایران را در شورای امنیت سازمان ملل بگیرد؛ درخواستی که دولت باراک اوباما به آن توجهی نکرد. او در ادامه مخالفت با این سفیر ایرانی-آمریکایی شرطش را تغییر داد به نام‌گذاری خیابان جلوی سفارت چین به نام لیو ژیابو، کنشگر حقوق‌بشری زندانی در چین؛ و طرحی هم به همین منظور در سنا پیشنهاد داد که آن هم روز جمعه و پیش از رأی اعتماد به آزیتا راجی تصویب شد. به دنبال تصویب رأی اعتماد به این سفیر، سام هاینز هم پس از ۸۶۹ روز، بالاخره به‌عنوان سفیر آمریکا در نروژ رأی اعتماد گرفت. به گزارش رسانه‌های آمریکایی، کاخ سفید ضمن استقبال از رأی اعتماد سنا به این دو سفیر گفته است باراک اوباما طرح تد کروز برای نام‌گذاری خیابان جلوی سفارت چین را وتو خواهد کرد. فیل نوواک، سخنگوی کروز، روز جمعه اعلام کرده این سناتور پس از آن از مخالفت خود دست کشید که سنا لایحه پیشنهادی او مبنی بر نام‌گذاری میدان مقابل سفارت چین در واشنگتن به نام «میدان لیو ژیابو» را تأیید کرد. لیو ژیابو، فعال چینی و برنده جایزه صلح نوبل است که به اتهام تلاش برای سرنگونی دولت در زندان به سر می‌برد. نوواک افزود سناتور کروز همچنان به مخالفت خود با توافق هسته‌ای ایران ادامه خواهد داد. سفیران ایالات متحده در کشورهای دیگر و سازمان‌ها و نهادهای بین‌المللی این‌طور منصوب می‌شوند که رئیس‌جمهوری آنان را به سنا پیشنهاد می‌کند و بعد سنا باید به آنان رأی اعتماد دهد. روز جمعه سنا با انتصاب پنج نامزد پیشنهادی اوباما در جایگاه سفیر و پست‌های کلیدی در وزارت امور خارجه موافقت کرد.

دموکرات حامی اوباما

سفیر جدید آمریکا در سوئد، مدرک کارشناسی‌اش را در معماری و زبان فرانسه از کالج بارنارد دانشگاه کلمبیا و مدرک کارشناسی ارشد خود را در زمینه امور مالی از دانشکده اقتصاد همان دانشگاه گرفته است. او در سال ۲۰۱۲ از فعالان کمپین انتخاباتی باراک اوباما برای رقابت‌های ریاست‌جمهوری بود و توانست صدها هزار دلار کمک مالی برای این کمپین جمع‌آوری کند. به گفته کاخ سفید، راجی در سال ۲۰۰۸ نیز در کمیته ملی دموکرات‌ها فعال بود. روز گذشته سایتی با عنوان «اخبار سوئد» نیز راجی را به‌عنوان یکی از حامیان معروف اوباما معرفی کرده و نوشته بود «او سه میلیون دلار برای مبارزات انتخاباتی ریاست‌جمهوری اوباما جمع‌آوری کرده و به‌عنوان معاون ریاست امور مالی ملی اوباما کار کرده است». راجی علاوه بر زبان انگلیسی، به زبان‌های فارسی و فرانسه نیز تسلط دارد و قرار است در شش ماه آینده کار خود را در سفارت آمریکا در استکهلم آغاز کند. او نخستین سفیر زن آمریکا در سوئد است و همچنین نخستین آمریکایی ایرانی‌تباری است که سفیر ایالات متحده می‌شود. راجی، جانشین مارک برژینسکی، فرزند زبیگنیو برژینسکی مشاور امنیت ملی پیشین آمریکا می‌شود. در حالی یک ایرانی-آمریکایی به سمت سفارت واشنگتن در سوئد منصوب شده که این کشور مأمن بخش بزرگی از مهاجران ایرانی است. تابستان گذشته نیز اتفاق دیگری مرتبط با ایرانیان مقیم سوئد رخ داد. در انتخابات پارلمانی سوئد که در سراسر این کشور برگزار شد، هفت ایرانی‌تبار از احزاب مختلف سوئد، موفق به راهیابی به پارلمان این کشور شدند.

سخنرانی ظریف در اجلاس امنیتی مونیخ

مسائل منطقه را می‌توان با همکاری عربستان و سوریه حل کرد

محمدجواد ظریف، وزیر امور خارجه کشورمان که آخر هفته را در مونیخ آلمان سپری کرده بود، از فرصت سخنرانی خود در اجلاس امنیتی مونیخ بهره برد تا به تنش‌های اخیر ایران و عربستان پرداخته و خواستار همکاری عربستان برای برقراری صلح در منطقه شد. او درعین‌حال تأکید کرد تهران و ریاض از منافع مشترکی در سوریه برخوردارند و لازم است با هم همکاری کنند.

وزیر امور خارجه کشورمان از یک‌سو بر آمادگی ایران برای همکاری با عربستان در موضوع سوریه تأکید داشت و از سوی دیگر، با اشاره به اینکه «دو کشور نمی‌توانند یکدیگر را از منطقه کنار بزنند»، از رویکرد عربستان مبنی بر تلاش برای کنارگذاشتن ایران ابراز تأسف کرد. او با این توضیح که «در دنیای امروز بازی بردوباخت وجود ندارد»، به این ضرورت اشاره کرد که لازم است ما مشکلات خاورمیانه را از نو تبیین کنیم. به گفته او «مشکلات را می‌توان از راهی تعریف و تبیین کرد که بتواند حل شود». ظریف همچنین فرقه‌گرایی را چالشی مهم در کنار بحران پناهندگی دانست و گفت: «با همکاری برادران‌مان در عربستان سعودی و ترکیه، ما خواهیم توانست مسائل و مشکلات منطقه را حل کنیم».

گفتنی است عادل الجبیر، وزیر خارجه عربستان، نیز دیروز در گفت‌وگویی تفصیلی با شبکه خبری سی‌ان‌ان، با اشاره به روابط تهران و ریاض گفت همسایه‌ها باید براساس رفتار دوستانه با یکدیگر تعامل کنند. جبیر که در جریان تنش‌های اخیر و قطع روابط دیپلماتیک دو کشور همواره اظهاراتی خصمانه درباره ایران داشته، در ادامه این مصاحبه گفته است: «ما هیچ نیت بدی در قبال ایران نداریم. آنها پنج‌هزار سال است که همسایه ما هستند و پنج‌هزار سال دیگر هم خواهند بود و این یک واقعیت جغرافیایی است». مسئله روابط ایران و عربستان فقط محور سخنرانی ظریف در مونیخ نبود و او تأکید کرد: «ما معتقدیم هیچ‌چیز نمی‌تواند در منطقه وجود داشته باشد که نتوان آن را حل‌وفصل کرد». وی با اشاره به گفته فدریکا موگرینی، مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا، مبنی بر اینکه نمی‌توان بدون حفظ امنیت دیگران از امنیت برخوردار شد، ابراز امیدواری کرد «مذاکرات مونیخ بین بازیگران اصلی جهانی در بحران سوریه به دردورنج ملت این کشور عرب پایان دهد». او خاطرنشان کرد: «کسانی که توهماتشان مردم سوریه را سال‌ها با دردورنج، خون‌ریزی و جابه‌جایی روبه‌رو کرده است، اکنون باید با واقعیت‌ها روبه‌رو شده و این راه‌حل منطقی را بپذیرند». ظریف در بخش دیگری از سخنانش نیز به مذاکرات هسته‌ای اشاره کرد و گفت: «اکنون می‌توانیم این دستاورد مهم را جشن بگیریم؛ دستاوردی که همه با هم به آن رسیدیم و باید دید آیا می‌توان این موفقیت را به سایر مشکلات منطقه تطبیق داد و نیاز داریم که مشکلات را بشناسیم تا از تحقق یک زیان بزرگ جلوگیری کنیم».

ظریف در حاشیه این اجلاس مذاکراتی نیز با دیپلمات‌های ارشد جهان ازجمله جان کری، همتای آمریکایی خود، داشت. آنها در جلسه‌ای درباره چگونگی اجرای برجام (برنامه جامع اقدام مشترک) گفت‌وگو کردند. ظریف عصر جمعه دیداری نیز با یوکیا آمانو، مدیرکل آژانس بین‌المللی انرژی اتمی، داشت.

ظریف به بروکسل می‌رود

محمدجواد ظریف، وزیر خارجه کشورمان، امروز راهی بروکسل می‌شود و علاوه بر دیدار با همتای خود و دیگر مقامات بروکسل، با تعدادی از مقامات اتحادیه اروپا نیز دیدار و رایزنی خواهد کرد. این سفر در حالی صورت می‌گیرد که قرار است رئیس‌جمهور در آینده‌ای نزدیک به این کشور اروپایی سفر کند. یکی دیگر از برنامه‌های ظریف در بروکسل گفت‌وگو با فدریکا موگرینی، مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا، است. این دو مقام یک‌بار دیگر نیز در بهار آینده و در تهران گفت‌وگو خواهند کرد. موگرینی در سخنان خود در کنفرانس مونیخ گفت که بهار آینده و در رأس یک هیأت بزرگ شامل اعضای کمیسیون اروپایی به تهران می‌آید. او همچنین از آمادگی سرمایه‌گذاری‌های همه‌جانبه در روابط دوجانبه با ایران سخن گفت. مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا در بخش دیگری از سخنانش به توافق هسته‌ای ایران و گروه ۱+۵ که در جولای ۲۰۱۵ حاصل شد، اشاره کرد و آن را حاصل عزم سیاست‌مداران برای انتخاب بازی برد- برد و دست‌کشیدن از بازی برد- باخت دانست. موگرینی بعد از دستیابی به توافق هسته‌ای در وین، به تهران سفر کرد.

الو شرق ۸۸۶۴۰۲۶۰

sharghline@sharghdaily.ir

پیامک: ۳۰۰۰۴۶۹۹

● **متانت یک مسئول!** دوشنبه مطلبی درباره برخورد خشونت‌آمیز معبربانان که در خیابان ولیعصر(عج)، با یکی از لبوفروشان چاپ شد، همان روز با روابط‌عمومی شهرداری تهران؛ واحد رسانه‌ها تماس گرفتم و درخواست رسیدگی کردم تا از تکرار چنین ماجرایی پیشگیری کنند. مسئول مربوط با متانت و بزرگواری از اینکه توانستم صحنه مربوط به اتفاقی که افتاده را به‌موقع رصد، چاپ و اطلاع‌رسانی کنم، تشکر کرد و قول داد هرچه زودتر به موضوع رسیدگی کند. خواستم از این طریق از ایشان تشکر کنم.

علی‌اکبر فرقانی

● **قدردانی از شهردار گرگان:** شهردار گرگان با طرح‌های عمرانی، نور امیدی در دل‌های شهروندان این شهر ایجاد کرد. به جرئت می‌توان گفت تابه‌حال هیچ شهرداری نتوانسته مانند ایشان صادقانه کار کند و تلاش‌های ایشان زبانزد بسیاری از خانواده‌های این شهر است که جا دارد برای رفع خستگی از ایشان قدردانی کنیم و از شورای شهر استان گلستان هم بخواهیم بیشتر هوای این‌گونه شهرداران را داشته باشند!

اکرم فرخی‌پور از گرگان

بازتاب
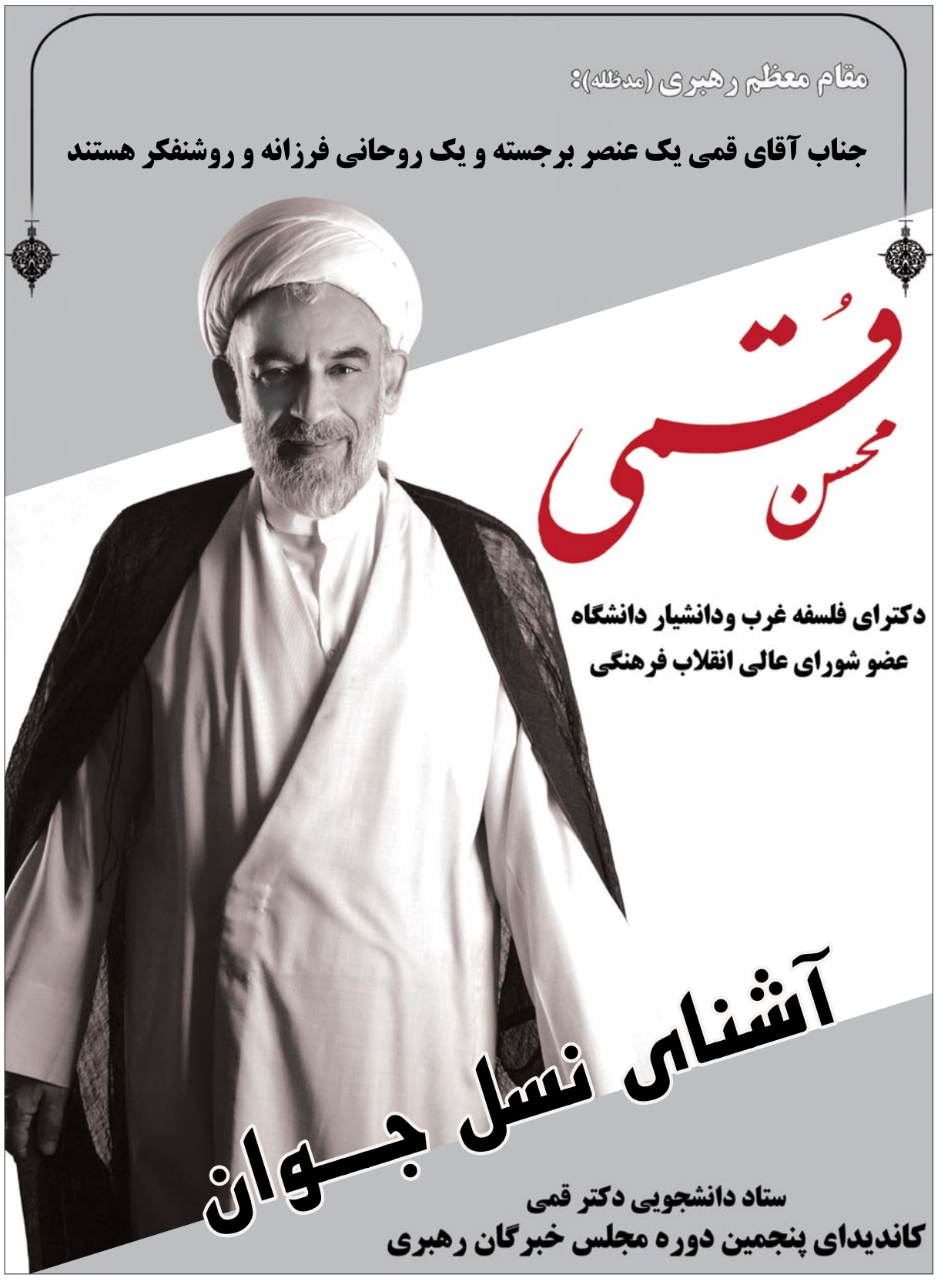
● **پاسخ روابط‌عمومی سازمان مدیریت و نظارت بر تاکسی‌رانی شهر تهران:** با احترام، عطف به مطلب مندرج در آن روزنامه وزین مورخ ۹۴/۱۱/۱۵ با موضوع «یک سؤال از شرکت تاکسی‌رانی» خواهشمند است توضیحات زیر را جهت تنویر افکار عمومی چاپ فرمایید. با تشکر از تماس شهروند محترم به آگاهی می‌رساند، با عنایت به افزایش طول مسیر و درخواست مسئولان خط، کارشناسان ترافیک منطقه اقدام به بررسی شرایط خط نموده‌اند. و بنا به دلایل کارشناسی، نرخ خط، امسال افزایش یافت. شهروندان گرامی در صورت مشاهده هرگونه تخلف مراتب را با ذکر شماره کامل پلاک تاکسی به سامانه تلفنی ۱۸۸۸ و یا سامانه ثبت تخلفات در سایت سازمان به آدرس Taxi.tehran.ir منعکس و این سازمان را در امر نظارت هرچه‌بهتر یاری فرمایند.